

011230-1

Myšlenka nezadatelných, eventuelně „přirozených“ lidských práv má rozmanitou podobu u různých autorů i v obecném použití. Přísně vzato jí chybí vnitřní integrita, ale také hlubší filosofický základ. Přesto si podržuje svou závažnost, a to – jak se zdá – nikoli svou vnitřní přesvědčivostí, nýbrž spíše pro svou nenahraditelnost resp. protože nemáme k dispozici vhodnou alternativu. Tato myšlenka je navíc paradoxně provázena jistou historickou fakticitou, která si sama zaslouží naší pozornosti. Navzdory tomu, že se jeví jako jeden z posledních pozůstatků upadající tradiční metafyziky a že by proto sama měla být dějinně odsouzena k zániku, a navzdory tomu, že – podle Nietzscheovy diagnózy – odkazuje k „hodnotám“, které by měly být „odhodnoceny“ a znehodnoceny, udržuje se stále nejen v obecném povědomí široké veřejnosti, ale zdá se mít značnou schopnost rezistence dokonce uprostřed všeobecného relativismu a skepticismu intelektuálních a politických kruhů. Ačkoliv některé její kořeny sahají až do starověku (zejména do doby sofistů a také Sókratovy, ale vedle zdrojů řeckých nesmíme zapomínat ani na zdroje prorocké tradice starého Izraele), její klasickou podobu najdeme – po jistých náběžích spíše filosofické a ideologické povahy např. v Holandsku a v Anglii, inspirovaných především reformačním návratem k některým biblickým pramenům – teprve v úzké dějinné spojitosti s americkou a pak francouzskou revolucí.

(Písek, 011230-1.)